Jindra

Román z českého života od J. Klicpery.

Tu pracoval s plnou chutí, a sebe větší namáhání s hochy Jarýnovými nezdálo se mu býti těžkým. Čekaloť ovšem pak na něj ještě vyučování Jindry, v němž bedlivě pokračoval, i když Amálka Háj opustila. Hodiny tyto, v nichž pracoval s Jindrou, byly mu nyní milé a příjemné, proměnily se mu v doby blahé rozkoše a povznesení, v nichž od pedantického učení obou hochů vyšvihnouti se mohl na bujného oře vzletných myšlenek i výmluvnosti a zapolétnouti s ním do krásných luhů božské poesie a nadšení pro svatou věc národní.

Jindra úplně se změnila. Její chování k Lípovi bylo důvěrné i přátelské a posledním časem nabývalo oddanosti skoro dětinné. Často sice popustil plnou uzdu své shovívavosti bujnému rozmaru jejímu, který však při vší původnosti a někdy krajnosti své přece vždy se pohyboval v mezích slušnosti, zakládaje se výhradně jenom na překypující veselosti čilého děvčete. Za to však bylo i hojně okamžiků, kdy byla Jindra nade vše vážná. Bylať se dostavila u ní právě doba, kdy poslední stopy dětství a jeho názorův i chování s plnou dospělostí se snoubily, a byla v této své proměně zjevem nevýslovně vábným. Vyučování Lípovu naslouchala teď s opravdivou, trvalou pozorností, ano podrobovala se i volně pracím. Lípovi však bylo nejradostnějším to — přinášejíc mu čestné dostiučinění za dřívější trpké doby, jejím odporem a nepřízní mu způsobené — že z mnohých jejich odpovědí a vědomostí patrně vysvítalo, že ač zdánlivě dříve při učení jeho se zdála býti netečnou, přece jeho vřelá slova pevně i věrně v paměti jí utkvěla, ba z vyučování jeho mnohem více při své povrchnosti, avšak též při svém bohatém nadání i výtečné paměti získala, než sama Amálka nejlepší snahou a horlivou vůlí.

Lípovi to bylo velmi milé, neboť nebylo třeba ani znova počínati ani se obmeškávati a mohl volně a rychle s ní pokračovati, podávaje vnímavému a bystrému duchu jejímu vždy nové a novější věci. Lípova vřelá slova, pronášená o vznešených a velkých dějích našeho národa, povznášela se k mocnému vzletu a výklady jeho o dílech našich básnických prodchnuty jsouce neobyčejným vznětem a plynnou výmluvností, stávaly se hlubokými, důmyslnými a krásnými myšlenkami, jakož přesnou formou svou samy básněmi. A tu často se přiházívalo, že po dlouhé doby leskuplné, bystré oko spanilé a nyní pozorné Jindry ode rtův a zrakův Lípových ani se neodvracelo.

Bylo to nové apoštolství Lípovo; mělť obrátiti na víru dříve nevěřící, a v tato tak spanile sklenutá, tak vábně se zdvihající prsa měl vložiti nové přesvědčení, a v to šlechetné i vroucí srdce měl vsaditi perlu, nejskvostnější drahokam, nejskvělejší — lásku k rodu i zemi, z níž vyšla. Odtud to jeho neumdlévající, nadšené úsilí, odtud ta neustávající snaha po dosažení skvostného cíle.

A skutečně, když tak nyní sami u stolu proti sobě dlouho sedali a zraky jejich na se hleděly a Lípa pak živým proudem se rozhovořil, až mu na bledé tváře jeho vstoupil ruměnec, a oko jeho zaplanulo v jasném lesku, co nadaný duch jeho pěknou a významnou myšlenku po myšlence mladistvé posluchačce z mysli vyvážel, štědře jí ji předkládaje, tu již dávno zdálo se Jindře, že se v prsou jejich a na dně nejhlubším srdce jejího zaněcovati, roditi a vzcházeti počíná cit jí dříve neznámý, ale nevýslovně blahý a sladký. Věřila již dávno slovům Lípovým, věřila jim nyní úplně a byla volna jimi dáti se vésti. Jeho slovy povzbuzena byvši a pohnuta počala nyní na oblíbenou ji dříve jen krajinu domoviny své s jinou, vřelejší náklonností pohlížeti, jinou, vroucnější oblibou i přízní ji ctíti; ocenilať nyní teprve svou vlast. V nadšených slovech Lípových zazněl jí poprvé libozvučně a sladce zvuk rodné řeči její, a ona počala si vážiti své mateřštiny, ráda jí mluviti, jakož i milovati ji. A teprv Lípa v ní roznítil, jakkoli jakživa dobrého srdce byla a lidu obecnému přízniva, vřelou náklonnost i lásku k lidu českému a k celému národu. Lípa dobře pozoroval, že se již nachází blízko cíle svého, neboť často při nadšených přednáškách jeho oko mladé dívky spočívalo na něm po celé hodiny a v třpytném lesku pak zaplálo nadšením aneb se najednou na dně jeho zaleskla slza vřelého pohnutí. A tu byly okamžiky, kdy i mladý učitel hluboce pohnut býval a sotva své pohnutí skrýti mohl, jež z hlasu jeho skorem zřetelně vyznívalo. Bylyť to chvíle uspokojení a plného blaha Lípova. Ještě však se bál radost svou zvláštnímu děvčeti tomu projeviti, strachovalť se vždy ještě o celý výsledek.

Lípa však, poznav vzácné nadání bystré Jindry, nepřestal jen na úkolu svém, vyučovati ji v češtině, nýbrž používal každé příležitosti ve všech oborech doplňovati neúplné vzdělání dívčino, jakéž byla obdržela za dřívějšího vychování, v mnohém velmi povrchního. Poznal brzo, kde mezery ty jsou, a snažil se vyplniti je co nejsvědomitěji. Jindra mu nyní ve všem byla povolnou a přinášela mu se snahou upřímnou i vytrvalou bohaté vlohy své všechny povolně vstříc. — A i s chováním Jindřiným mimo vyučování, v domě a žití u Jarýnových, byl Lípa úplně spokojen. Zacházela s ním nyní jako s přítelem, a z chování jejího, ač nenuceného i hladkého a důvěrného, vyzírala přec i stopa upřímné úcty k mladému muži. — Lípa byl v Háji opět plně šťasten a spokojen. —

Jednoho dne na počátku dlouhých večerů seděli Lípa a Jindra ve vyučovací síni chlapců spolu u stolu. Lípa pokračoval ve svých přednáškách. Dnes dospěl právě k době Rudolfínské a mluvil o tak zvaném zlatém věku a pak o bitvě bělohorské a následujícím úpadku jazyka i národnosti české.

Líčil příčiny, počátky i průběh českého povstání roku 1618—1620 a promluvil obšírně i o smutném konci jeho a ještě truchlivějších následcích. Jemu samotnému při líčení vstoupily tu živě na oči osudy předních vůdců národa s tragickou jich smrtí na náměstí staroměstském, a on slovem výmluvným a hlasem hluboce pohnutým líčil poslední okamžiky bohatýrů těch, s kterými na dlouhé časy sláva českého národa uložila se v hrob. A když vyprávěl o statečném chování jejich v chvíli poslední, jak všichni kráčeli kruté smrti hrdinně vstříc, a opětoval dívce, vypravováním již pohnuté, statečná poslední slova šlechetného Budovce, stařičkého Kaplíře ze Sulevic, zkušeného Haranta z Polžic, Vodňanského a jiných, tu se zaleskly v očích útlocitného děvčete bohaté slzy.

Když však po chvíli Lípa přešel k pozdějším letům v historii české a zmínil se o osudných mandátech Ferdinandových, jimiž bezvýjimečné pokatoličení veškerého lidu v Čechách nařízeno bylo, a proto o četném vystěhování obyvatelů nekatolických, a tu sám až do duše jsa pohnut u bolestném rozechvění živě líčil útrapy pokořeného národa, bídu a muka nejšlechetnějších jeho synův; jak slavný Amos Komenský v cizinu z vlasti se odebral a stále doufaje v lepší budoucnost národa svého, s prosbou k Bohu za jeho spásu v cizině umíral; jak proslulá šlechta česká ožebračena o všecek svůj majetek, o dřívější své bohatství oloupená, v bídě a nouzi v cizině úpěla, do pluků cizáckých životy své zaprodávajíc; jak pracovité a přičinlivé měšťanstvo statky i řemesla a obchody své opouštělo, berouc se smutně z vlasti své a upadajíc do svízelův a nedostatkův strašlivých; jak lid selský od cizáckého panstva v zemi nově přišlého i zakoupivšího se, nesnesitelně utlačován byl, a nejdražšího statku, skalopevné, po otcích zděděné víry, pozbavován byl; jak nad celou zemí i nade vším v ní ještě zůstalým lidem snesly se kruté rány dlouholetých válek, krvavých bitev, hrozných tažení válečných vojsk a všechny ty útrapy, jež ubohému lidu českému v třicetileté válce a pak po ní snášeti bylo; když vyprávěl, jak hluboce národ náš, dříve tak slavný, pak poklesl v mrákoty smrtelné, v nichž málem na vždy by byl dokonal: tu pohnutí šlechetného děvčete dosáhlo vrchole svého, že nejsouc již více mocno citu svého, vypuklo najednou v hlasitý pláč:

"Dosti, ó dosti již, pane Lípo, těch srdcervoucích slov," propukla náruživě vzlykajíc, vzchopivši se od stolu Jindra, "více jich nesnesu."

Lípa se odmlčel, hledě zářícím zrakem k pohnuté dívce.

"Toť bych neměla srdce, nýbrž místo něho chladný kámen, aby mnou tyto zvěsti nehnuly. Na věky slova vaše si v prsa svoje i v paměť vklínám, a mou nejvroucnější snahou ..." té chvíle bude, abych tak statečného, tak nešťastného, tak hrozně mučeného, a přece zase žijícího národa byla věrnou a upřímnou dcerou, abych jej tím více milovala, čím neutěšenější a nepříznivější jsou osudy jeho. Pro dnešek mne mějte již omluvenu, déle vás poslouchati nedovedu." A uchopivši bouřlivě ruku Lípovu, se zrakem plamenným mocně ji tiskla a v největším pohnutí vyběhla ze síně.

Lípa stál u cíle.

Když se byly dvéře za Jindrou zavřely, vstal radostně dojat s planoucími zraky od stolu a popošed několik kroků, zastavil se u okna.

"Konečně tedy i tato úloha splněna, a cíle mně tak žádoucího, ač pracně a zdlouhavě, přece bezpečně dosaženo," šeptal sám k sobě. "Ó, jak mne blaží vědomí to, že jsem v této nadané dívce vzbudil a vznítil plamen lásky k svaté věci naší! — Opět o jednu uvědomělou dceru českou více. Úsilí mé u ní ponese ovoce blahodárné. Nadšení její upevním, ustálím, aby je sama opět zaněcovala, probouzela a šířila v životě a v kruhu svém u svých dítek. — U jejích dětí!!" opětoval pak hlasitěji zachvívajícím se polohlasem Lípa, a lehké zachvění prolítlo jeho postavu. "Ah, sladké dítě, blahý, šťastný muž, který od tebe jsa milován, jako že, nu svou přivine tě v náruči, a požehnána střecha domu toho, kterýž tě za paní pod krovem svým uvítá!" A ještě dlouho hleděl Lípa v zamyšlení do temnoty večerní.

XIV.

Nebe nad Čechami neklene se jasné, a slunko štěstí nad naší krásnou zemí nechce příznivě a trvale zasvitnouti. Národu českému jest od staletí až dotud zápasiti krutě s osudem nejen za blaho, leč i za samo trvání své.

Tisíc let již vedeme krutý boj; byly doby, kdy jsme slavně vítězili, kdy prchaly četné voje nepřátelské před pouhou písní statných praotců našich, avšak byly též i doby, kdy národ náš poražený v smrtelné mdlobě spal po celý věk, a kdy se zdálo, že úkol náš v dějích lidstva jest již dokonán, i že jazyk náš v Evropě utichne již na věky. A přece zase vzešel čas našeho vzkříšení, a zase na svém starém stanovisku, na nejzazší baště slovanské stojíme.

Jen zmužilost, vytrvalost a pevnou nezlomnou víru v samy sebe mějme! A s ní spojme práci neustávající, píli vytrvalou, snahu vždy větší a usilovnější. Snažme se, bychom všechny členy národa vychovali v horoucí, upřímné národovce, v bojovníky statečné a horlivé za národnost svou, a pak ruku v ruce, ze svých pevných paží utvořme řetěz a hradbu ocelovou, bratr vedle bratra, chudas, bohatec, rolník, šlechtic, prostý občan a vzdělanec v jedné řadě, v jednom šiku; a budou-li pak prsa vedle prsou dýchat jednou velkou, svatou snahou, a srdce vedle srdce bíti jednou jedinou myšlenkou vznešenou pro vlast a národ — pak ať přijdou zástupové nepřátelští, ať pustí útok v tuto naši hradbu živou, v baštu skalopevnou — pak budeme vítězi přece jen my!

Ještě nevzešlo však světlo po celé vlasti naší, ještě neplane jasný plamen lásky k vlasti ve všech srdcích. Starší pokolení mimo mnohé, ač četné výjimky, jí nezná aneb tak pro ni neplápolá, a mladé, nové pokolení ještě nevzrostlo a ještě v životě není všechno čiré. Proto ten náš zoufalý, ten zdlouhavý a často zdánlivě tak nerozhodný boj, který v přítomné době tak obtížně, tak těžce vedeme.

V saloně Jarýnových byla již delší čas malá společnost pohromadě. Hrabě Ostrovín byl přijel do Háje v podvečer návštěvou a bavil se živě s dámami, kdežto Lípa si pilně prohlížel několik velikých svazkův, obsahujících fotografie rozličných krajin, měst, znamenitostí atd.

Hrabě Ostrovín byl častým hostem u Jarýnův; měl stále co jednati a se raditi s panem Jarýnem, zabývalť se bez ustání co nejpilněji organisací svých statkův a meškal nejvíce na zámku Ostrově, odkudž časem na své statky dojížděl. Zabral se tak do hospodářství svého, že ani v zimě neopouštěl venkov, bude tak stálým pobytem na statcích svých podívení a nevůli šlechtických kruhů v Praze i ve Vídni. Poměr, v němž byl hrabě Ostrovín k rodině Jarýnových, častým stykem nabyl rázu skoro přátelského. Mělť mladý šlechtic, jakkoli znak aristokratův na svém čele i celém zevnějšku a chování svém zřejmě nesl, četné vlastnosti i způsoby tak milé a zajímající, že, když chtěl, lehko si jimi získati uměl náklonnost i přízeň všech. Tím spíše se mu to podařiti musilo u Jarýnův, kde odbivou svou, vzniklou pro hospodářství, si brzo naklonil pana Jarýna, hladkými způsoby a především svým rodem i postavením také paní Jarýnovou. Jindra chovala se k němu jako k starému, dobrému známému.

Hovor se otáčel v saloně kolem různých předmětův, any se otevřely dvéře, a do pokoje vešel pan Jarýn, který při příchodu hraběte Ostrovína meškal mimo Háj.

Nastalo vítání s obou stran.

"Meškal jste někde v okolí?" tázal se mladý hrabě Ostrovín pana Jarýna, jakmile se opět byli usadili.

"Ano, pane hrabě, konal jsem návštěvu velmi lehtivou u svého souseda Weisenfelsa, pána na Veveřicích. Bylo to stranu budoucích voleb do sněmu."

"Aj, tedy politická agitace," podotkl, usmívaje se hrabě.

"Ovšem, musíme všichni působiti a býti činnými, jak jen možno," dotvrzoval pan Jarýn upřímně.

"A výsledek cesty vaší?" ptal se hrabě.

"Byl nehrubě příznivý. Domluvám, prosbám a výkladům mým odvětil konečně Weisenfels, že by rád volil s námi, že se mu však dějí s druhé strany připovědi rozličných výhod a že se mu naopak opět hrozí, kterak prý hlasováním proti vládě uškodí velice kariéře syna svého ve vojště. Weisenfels hlasuje dojista proti nám," vyprávěl mrzutě pan Jarýn.

"Nu, to je teprv jeden hlas," těšil hrabě Jarýna.

"Ovšem jen jeden hlas, ale máme, bohužel, jemu podobných v našem okolí a v krajině několik. Počítali jsme onehdy zde s panem Lípou mé sousedy statkáře a nalezli jsme, že v krajině naší, mimo vás, pane hrabě, má v celku naše strana spolehlivých dvanáct a protivná nám ústavní jistých devět hlasův; nespolehlivých, nerozhodných je 8. Jsou to: klášter podolský, hrabě Zollstein, baronka Věrská, rytíř Olšovský, dědicové Weitovi, major Altoni, Weisenfels a Budilec; není-li pravda, pane Lípo?"

"Tak jest," přisvědčil oslovený.

"O tyto nejisté hlasy tedy půjde. Nevím, při nejusilovnější snaze, podaří-li se nám většinu jich na naši stranu přivésti. A jak nemilá, nevděčná to práce, působiti na takové lidi! Je to smutné, že za našich dob ještě mezi námi jest tak veliký počet nerozhodných, kteří ani tepli ani studeni nejsou."

"A právě zde v krajině ryze české, mezi obyvatelstvem českým," dodal i Lípa, kterého předmět rozmluvy nyní velice zajímal. "Důkaz, jak málo různých karakterův za našich dnův se ještě odchovává."

"Nesmíte úkaz ten naprosto jen na vrub nestatečnosti povah připisovati," ozval se tu najednou hrabě Ostrovín, "nýbrž musíte událost tu i jiným příčinám přičísti."

(Pokračování.)

ZDARMA všem trpícím mužům, ženám a dívkám.

Obdržíte na zkoušky lék zdarma na několik dnů.

Wheelerove Bylinné thé je sílitel jater, ledvin a krvečistitel

Muži, ženy, dívky a starouškové.

Často nevíte, co Vás více bolí, a tu náš lék dá úlevu a zdraví.

Žádný patentní lék. Pište ještě dnes.

Jest to čistý přírodní lék, zdravotním zákonem prozkoumaný a **zaručený,** že jest takovým, jak se o něm praví. Poskytne úlevy při **zácpě, záduše, kyselosti v žaludku, žlučnatosti,** obtížném trávení, jaterních **obtížích, bolestech hlavy, červech, bolesti v zádech,** nezáživnosti, malarii, **kašli,** nastuzení, **bolavém hrdle,** zlaté žíle, **revmatismu,** neuralgii, dně, bolesti v boku, **bolesti v kříži,** rozčilenosti, **zemdlenosti, ztrátě chuti k jídlu,** ospalosti, žloutence, **pupencích, vyrážce, tasemnici, svrabu,** vodnatelnosti, **srdeční vadě,** boulích, **nádorech,** lišejích, **zastaralých bolestech** a všech nepořádcích krve a ledvin. — **Chuti jest velice příjemné.** — Žádné jiné thé se nemůže ani porovnati s naším thé, neb mají obyčejně jen několik druhů bylin v sobě a mohou se tím pádem velice levně a ve větším množství prodávat. Pomáhat však nemohou podobné léky jako naše Thé, které má v sobě 12 vzácných drahých a mnohé z jiných zemí přivezených bylin a každá z nich koná zvláštní povinnosti v těle lidském. Žádné bolení po užívání.

Máme též zaručené léčení pro KATAR. Trpící, slabé, unavené, předčasně sestárlé **matky a ženy,** slabé a bledé **dívky.** Máme **zvláštní léčení pro muže** a pro všechny bolestné, choulostivé nemoce žen a **dívek** v jakémkoliv případě a stáří. **Neodkládejte s léčením, až bude pozdě.** Zachraňte Vaše **zdraví.** Jsme vždy trpícím **mužům, ženám** a **dívkám** k službám. **Na tisíce krajanů užívalo a užívá naše léky k úplné spokojenosti** a kdo jednou naše léčení zkusil, sám je z **vlastního přesvědčení dále** odporučuje trpícím. **Popište s důvěrou svou nemoc** a pošleme Vám obratem pošty poradu a lék zdarma na několik dní na **zkoušku** a knížečky o nemocech. **Neposílejte peněz! Zkouška Vás přesvědčí. Račte psát, jak jest Vám libo,** anglicky neb česky. **Adresa:**

MARIE VOTÝPKA, c. of

Theopholine Remedy Co., Dept. 10, So. Bend, Ind

Neočekávaní hosté.

Farmář a manželka jeho sedají právě za stůl ke studené večeři, když pojednou uzří přijíždějící staré přátely.

Starostlivá žena nebyla tím překvapena, zásluhou New Perfection olejových kamen na vaření.

Vše si v malé chvíli připravila a hosté usadili se na poři do té chvíle, než byla teplá chutná večeře — párky a vejce a řízky smažené šunky spolu s houskami a čerstvou kávou — na stole. Hostitelka pak zůstala při tom tak, jakoby vůbec ani v kuchyni nebyla.

Na starých kamnech vytápěcích by to nebyla nikdy dokázala. "New Perfection" kamna jsou nejrychlejším, nejspolehlivějším a nejlepším kuchařem v trhu.

New Perfection WICK BLUE FLAME **Oil Cook-stove**

Jsou s jedním aneb 2 a 3 boky a dlouhými, modře emailovanými komínky. **Velmi vzhledná.** Dvou a **třihořáková** kamna nemusí býti bez svršku, jenž je **zařízen na zavěšování** nářadí, utěrků atd. **Prodávají se** všude aneb si **piště** o popisní cirkulář nejbližší jednatelně.

STANDARD OIL COMPANY (Inkorporováno.)

Piana na mírné splátky!

Jsou to piana zaručená. Šestatřicet let v obchodu s piany je rekord

A. HOSPE CO., Omaha, Nebr.

Doporučujeme HOSPEOVA PIANA.

Jsou zhotovena z Wainut oak aneb mahagonu. Pěkná dečka na každém.

Mírné měsíční splátky, anebo za hotové.

Obehrani piana a varhany velmi lacino. Dopište si o katalog a ceník. 43-tf

A. HOSPE CO.

1513 Douglas ulce. OMAHA, NEB.

Metz Bros. Brewing Co.

Telefon Douglas 119

Vaří a lahvují výborné jen pivo.

Můžete se na tento starý a osvědčený závod spolehnouti.